

بسیاری از آن باید بعضی استعلامها بشود چه جواب داده خواهد شد.

آقامیرزا ابوالحسن خان - مجموعاً سه وعده میشود که دولت ایران این معاهده را تصویب فرموده حقیقت دارد یا خیر؟

وزیر امور خارجه - خیر صریح نیست.
حاجی سید نصر الله - آن روز که در مجلس مذاکره شد مجلس نپذیرفتند.

رئیس - جناب معتمد السلطنه آمده است از برای ترتیبات کمیونی که تصویب شده است.

معتمد السلطنه - وقتی که فراموش فراموش بودند قرار شد که این اردو هم برود و از آن گذشته دولت عثمانی میگوید که تمام این اقدامات از عشاير است تا متوجه نداشته باشیم که عشاير بهمانیم بهیچوجه کار از ما پیشرفت نخواهد کرد.

رئیس - بر فرض اردو رفت حالا آنصفتان سرد است تا رسیدن اردو به آنجا زمستان میشود و برف تمام این اراضی را مستور میسازد آنوقت چه فایده خواهد داشت.

معتمد السلطنه - قشون ما هرگز تر از قشون دولت عثمانی نیست دیگر این که میشود در آذربایجان باشند در موقع لزوم حرکت کنند.

حاج محمد اسمعیل آقا - وقتی فراموشا میرفت تمام ترتیبات این اردو را ملاحظه و تصویب کرده اند و اکنون هم که آنجا رفته همه روزه اردو می خواهد چنانچه کرا را نوشته است پس تشکیل اردو بجهت سرحد و انتظام داخلی آذربایجان لازم است.

اسدالله میرزا - گمان بنده این است که رفتن اردو و افواج با کمیون صحیح نیست بجهت اینکه در ظاهر چنین می نماید که دولت ایران یا دولت عثمانی طرف میباشد و حال آنکه باطن امر این طور نیست اگر چه اردو و افواج هم لازم است برود ولی نه با کمیون.

معتمد السلطنه - بنده در این مورد سه جواب دارم تکلیفی که خواستام هر وقت اقدام بشود بنده حاضر هستم و آن این است که اولاً روی کاغذ آمده ثانیاً آنکه رفتن چهار فوج به تبریز را مجلس هم تصویب نموده و بنیاد مجلس از رای خودش منحرف بشود ثالثاً تمام دول میدانند که دولت ایران قصد جنگ با دولت عثمانی ندارد بخصوص این با عده قلیل این اردو حرکت دادن و اینده از قشون فقط برای آنست که دولت عثمانی نیگوید این اغتشاشات سرحدی از عشاير است در این صورت بنده باید يك قشونی داشته باشم که عشاير را جواب داده جلوگیری کنم.

آقامیرزا ابوالحسن خان - آن وقت که مجلس تصویب نمود فرار شد که يك نوبه بر حسب لزوم بجهت رفع اغتشاش داخله و سرحدی معین بشود.

اسدالله میرزا - ما هم باید بفکر این قوه باشیم ولی کمیون با اردو نیاید برود از برای آنکه اردو بجهت نظم داخله می رود.

معتمد السلطنه - صحیح است بنده یک نفر هستم روانه شده میروم ولی می گویم این اردو باید ازین جلوتر برود نه اینکه من به خاطر جمعی بروم به آنجا هر روز تلگراف بی مجلس و جاهای دیگر که می آید امروز و فردا بدهند.

آقامیرزا محمود - همانطوریکه جناب معتمد السلطنه می فرمایند اولاً لازم است چون در این باب مذاکره شده حالا اگر اردو نزود بنظر اجانب چنین می آید که دولت ایران بجهت حرکت دادن فوج هجز بهمرسانیده و فرمانفرما هم که خواسته بودند.

رئیس - آیا بهینیم فرمانفرمایی همین است که ایشان کرده و میکنند در صورتیکه بهوای نفس باشد چه فایده دارد.

حاجی محمد اسمعیل آقا - فرمانفرما اتصالاً از وزراء دستور العمل خواسته و می گوید اگر فرار شده است که من تنها بر سر حد بروم و ترن تمام مقصود ولی قرار بود اردو بیاید که نیامد و مالیات را هم من عهد منکرته بودم بولم برای افواج و حرکت قشون تصویب شده بود که بدهند.

رئیس - ما منتظر جواب تکلیفی هستیم که وکلای آذربایجان به ایشان گفته اند که یا مسئولیت انتظام آنها را قبول نمایند یا جواب بدهند.

رئیس - بجهت این مأموریت اردو چون جناب معتمد السلطنه آنرا صواب میدانند و خواسته اند باید ایشان را روانه کرد نه این که فرمانفرما خواسته است بجهت اینکه معلوم نیست فرمانفرما برای چه می خواهد بجهت داخلی آذربایجان یا برای جای دیگر.

حاج امام جمعه - باعث فادیده رفتن قشون ضرری ندارد ولی اردو زدن در سرحد گویا موجب بعضی نوسانات بشود و در سرحد اردو زدن فایده ندارد و الا اراضی متنازع فیسه را برف مستور نموده لیکن برای فرستادن قشون هیچ عیب ندارد.

آقامیرزا ابوالحسن خان - عقیده بنده این است در این باب جناب حاج معتمد السلطنه با وکلای آذربایجان در مجلس مخصوص گفتگو نموده آخرین رای را بدهند و زودتر روانه شوند.

رئیس - در حقیقت این رای را باید جناب وزیر خارجه بدهند که صلاح است یا خیر؟

وزیر امور خارجه - اگر جناب معتمد السلطنه را مسئول میدانید هر چه خواسته است باید بدهید صحیح است.

آقامیرزا ابوالحسن خان - ما شما را مسئول میدانستیم نه ایشان را.

وزیر امور خارجه - شما را مسئول میدانید بنده هم ایشان را مسئول میدانم هر چه راه خواسته اند باید داد و هر قدر هم زودتر حرکت نمایند بهتر است که کارها خیلی منقوش است.

آقای سید مهدی - در باب عشاير داخلی چه شد که این سوارهای ایلات جلوی آنها را نمیگیرند
رئیس - حال این مسئله باشد که کمیون مایه هم حاضر شده یکدفعه رای آخر داده شود (مجلس ختم شد)

مناکرات روز شنبه ۴ رمضان

دادالفرای ملی

خلاصه مناکرات روز پنجشنبه دوم آقامیرزا ظاهر قرائت کردند.

آقامیرزا محمود و خوانساری - چند ماه قبل جناب ناصر الملک که وزیر مایه بودند نظامنامه بجهت تمیزی عظمی نوشته بودند و در مجلس قرائت

و تصویب شد زحمتی کشیدند و مأموری هم برای رسیدگی فرستادند حال معلوم میشود که هیچ اقدامی نشده همانطور معلوم مانده باید از وزیر مایه خواست که اقدام کنند مسئله مهم و ضروری است تا خیرش اسباب ضرر خواهد بود.

رئیس - نباید تعطیل شود باید اقدام کنند در کمیسیون مایه هم فراری داده اند و صورتی هم در ورقه چاپ کرده بودند.

آقای سید حسن تقی زاده - آن صورت مقدمات تمیزی است که برای الملکین نوشته شده است حالا هم مشغولند ولی بعد از تغییر کابینه فی الجمله سامعه شده است همانطور که آقا میرزا محمود گفته اند باید اقدام شود و چند کمیسیون از برای این عمل روانه دارند.

سید الحکماء - بنده چند روز قبل که در ورامین رفته بودم دیدم که مشغول مهندسی و تمیزی هستند.

وکیل الرعایا - از فرار چند روز است که مهندسی و تمیزی مبدل بنسازیه و مخاصه شده است قریب بیست روز است که هر یک میگویند اگر مرا رئیس کنید چنین و چنان میکنم تمام مباحثه و مناظره است و هیچ کاری نکرده اند فعلاً دو مسئله است که باید عرض کنم یکی را که سیصد تومان عایدی یومیه است امروز عرض میکنم و آن عمل تلگرافخانه است که باید زودتر ختم شود و دیگری هزار تومان است که چند روز دیگر میگویم.

رئیس - خود مستعان الملک اینجا بود در این باب گفتگو شد قرار شد که برود ترتیباتی را که لازم است موجود نموده تأمین و اطمینان حاصل بشود و ختم گردد.

(کافدی از مشیر دیوان از کردستان قرائت شد قریب باین مضمون که شاهزاده سالارالدوله بعد از چندین سال خدمت بی جهت چاکر را حبس و تمام دارائی را کمر گذاشته سی و شش هزار تومان گرفت بدین واسطه پریشان شده بتوسط شاهزاده عین الدوله و بشیر الدوله بغاکیای شاه مرحوم و بتوسط آتابک پسران اعلیحضرت کرا را عرض شده دستخط ها صادر گردیده خصوصاً آتابک مرحوم نوشته بودند که بعد از آمدن شاهزاده بطهران احقاق حق خواهد شد آن بود که آن قضیه ناگوار رخ داد حال از جناب عالی که رئیس مجلس مقدس میباشد مستدعی است که احقاق حق چاکر را بفرمائید.)

وکیل التجار - این شکایت است ربطنی به مجلس ندارد.

آقای سید حسین - در باب سالارالدوله منحصراً بشیر دیوان نیست خیلی اشخاص میباشد که مدعی هستند قریب دو کروار اموال مردم را گرفته فرار شد در این باب که يك مجلس عالی تشکیل شود شاهزاده هم حاضر شود تا رسیدگی بعمل آید اگر آن مجلس تشکیل بشود بسیار خوب است و اگر هم باید راجع ببدلیه شود که راجع شود.

رئیس - این مسئله هم همان رجوع ببدلیه شود این هم کافدیست که یکی از کلا نوشته قرائت شود (قرائت شد قریب باین مضمون که اگر بنا باشد

که همانطور با زار رشوه و رواج داشته حکام رایجست
هزل و نصب نمایند البته تمام و کلا میدانند که
وزیر اکرم در گیلان چه زحمات کشیده است در
اینصورت رضی نخواهند شد که هتک شرف و شان
حاکمی شده برخلاف قانون هزل دیگری بجای او
نصب شود .

رئیس - در حقیقت وزیر اکرم خیلی زحمت
کشیده است و کسی هم از ایشان شکایت نکرده
است .

آقامیرزا ابوالحسن خان - باید از وزیر
داخه استفسار شود که چنین مطلبی واقع شده یا
نه و در صورت وقوع اگر وزیر داخله مجلس را بجوای
افتاح کرد بسیار خوب والا باید جهت معلوم شود .

وکیل التجار - تا بحال از ایشان شکایتی نشده
است و بعضی اینکه در خارج یک صحبتی هست و
صورت وقوع پیدا نکرده نباید در مجلس اظهار
داشت گذشته از این باید از وزیر داخله پرسید او
مسئولست .

اسدالله میرزا - این که نوشته شد هزل
موجب بی شرفی است بنده اعتقاد ندارم که هزل
مطلقا موجب بی شرفی باشد البته رئیس هر اداره
میتواند تغییر و تبدیل در اجزای و مأمورین آن اداره
بدهد و از آن شغل بشغل دیگری وامیدارند اگر

بخواهند هزل کنند بی جهت و هیچ شغلی ندهند
راست است ولی این مطلب معلوم نیست دیگران
که باید از وزیر داخله خواست تا جهت معلوم شود

آقا سید حسن قهی زاده - همانطور که
وکیل التجار گفتند در همه جا مسئولیت پس از وقوع
است ولی در اینجا بهمین ترتیب میخواهند طوری
شود که یک کاری اتفاق افتاده مزول شود و علاوه

معمول است که یک ماه قبل از اینکه بخواهند
این کار را بنمایند از این قبیل حرفها در آن ولایات
منتشر ساخته که موجب اختلال مالیات شود از

قراریکه شنیده میشود دکان منصب فروشی و رشوه
گیری باز است و میخواهند چند نفر حکام رایججه
تغییر بدهند از رشت و خراسان و غیره باید قبل از
وقت ایشان فهماند که این تغییرات بی مومق و

موجب خسارت و زحمت مالیه است .

آقامیرزا ابوالحسن خان - همان عرض
که کردم نباید ما از قانون خارج شویم باید از
وزیر داخله سؤال کرد شاید ایشان امروز چنین صلاح
دانستند که تمام حکام را تغییر بدهند اگر جواب صحیح
داوند که پذیرفته میشود والا آنوقت باید با ایشان
تعرض و ایراد کرد .

سیدالحکما - هنوز مملکت ما در تحت نظم
و ترتیبی در نیامده که هزل و نصب اسباب اختلال
امور نشود هزل حکومت کرمان در وسط سال باعث
این شده که مالیات زمین خود و وصول نشد پس نباید
امروزه حاکم را در وسط سال هزل کرد .

آقامیرزا ابوالحسن خان - حال که
معلوم نیست پس باید از وزیر داخله خواست .

دبیر رسائل - ما هر چه بگوئیم چون معلوم
نست بی حاصل است باید از وزیر داخله پرسید که
بچه جهت ادرا هزل کردند .

وکیل التجار - باز عرض میکنم کمونز معین

نست این مسئله اصل دارد یا نه ولی در هر صورت
باید صحت آنرا از وزیر داخله پرسید دیگر اینکه
باید حکام هم بدینا تکلیف خودشان را بدانند و
هر مطلبی را راجع بوزارت داخله نکنند چنانچه
اغلب مطالبی که راجع بداخلی خودشان است
رجوع بوزیر داخله می نمایند و اسباب تعطیل
اوقات میشوند .

آقامیرزا فضلعلی آقا - هر جائیکه حاکمی
مزول شود اولاً يك خسارتی باو وارد می آید و
ثانیاً از کار دلسرد میشود و ثالثاً امور مردم هم
مختل میشود حالا این مطلب را علاوه از اینکه باید از
وزیر داخله خواست باید يك قدری سخت تر خواست
که این کارها یعنی بیع و شری حکومت موقوف شود
اگر چه وزیر نکنند دیگران هم واسطه کار نشوند .

رئیس - يك مسئله است که کلاهی آذربایجان
هم بودند که من در تلگرافخانه تعقیب کردم در تب
هم مجیر دیوان یرش کار فرمانفرما حاضر بود در
باب مالیات آذربایجان تلگراف هم نمودیم جواب
صریح صحیح نیامد بیهیتم فرمانفرما و انتظام السلطنه
مشغول انتظام امور آذربایجان و فارس هستند یانه
مجیر دیوان میگفت که مسئولیت مالیات را قبول
نمی کند و می آید الان امیروم تلگراف آوزانیانوم
که او مسئولیت را قبول نکرده و قبول هم نمیکند
مسئله فارس هم همینطور است باید تکلیف این مسئله
معلوم بشود .

حاجی سید نصرالله - مسئول مالیات وزیر
مالیه است یا وزیر داخله .

رئیس - وزیر مالیه امروز هست فردا نیست
آنوقت که نیست نمیتواند مسئول باشد گذشته این
مسئولیتها که پول نمیشود پول میخواهد .

آقامیرزا فضلعلی آقا - اعتمادالدوله که
قبول مالیات آذربایجان را کرده معتبر است وزیر
مالیه او را قبول دارد .

رئیس - وزیر مالیه می گویند من قبول
ندارم آذربایجان و فارس هیچ کدام را قبول
ندارد .

حاج امام جمعه - آن روز اعتمادالدوله
را هیچکدام نه وزیر مالیه و نه فرمانفرما قبول
نکردند ولی حاکم امسال مسئول است اگر حاکم
بخواهد مسئولیت مالیات را امسال قبول نکنند باید
از مالیات امسال صرف نظر کرد .

حاجی سید نصرالله - حاکم هم مثل وزیر
اگر آمد مرد یا مزول شد چه باید کرد

رئیس - در حال باید فکری کرد آیا
مجلس کار باین مسئله دارد یانه ؟

آقامیرزا ابوالحسن خان - چون راجع
بمانیه است بطور فوق الاماده باید مذاکره شود .

آقا سید حسن قهی زاده - مجلس میتواند
مذاکره کند ولی با حضور وزیر هر مطلبی که در
این مجلس می آید باید پیدا کرد که با کدام وزیر
باید سؤال و جواب کرد وزیر مالیه در اول سال
نورده فصل قانون معین کرد و در مجلس هم تصویب
شد که بنام ولایات فرستاده شود که حکام از روی
آن رفتار نمایند حال باید از وزیر داخله پرسید که
این حکام بآن قانون ملتزم شده رفتار می نمایند یا
نه اگر رفتار می نمایند که هیچ و اگر نمیکنند چرا

آنها را گذاشته است .

آقا سید حسین - اگر حکام آن شرایط را
که شده است قبول کردند مسئول وزیر داخله میباشد
حالا باید دید که آن شرایط را قبول کردند که مسئول
باشند یانه .

حاجی امین الضرب - مطابق قانون اداره
مالیه مجری است اینجا هم خواسته بودند مجری
نمایند ولی وزیر مالیه گفت امسال زود است اگر
بنا باشد که مأمور از طرف مالیه برود بانبودن
ترتیب و قانونی اسباب اختلال مالیات می شود
همان طور مثل سابق حکام وصول و ضبط نمایند
منتها باید نگذاشت که اجفاف و تمیزی واجب و میل
بشود و بهمین طور بحکام اعلان و اعلام شد پس در
این صورت هیچ حاکمی نمی تواند که این مسئولیت را
قبول نکند باید بحکومت آذربایجان و فارس تلگراف
بشود که اگر باین نحو قبول دارند آنها والا تکلیف
معلوم باشد .

آقامیرزا ابوالحسن خان - مال آذربایجان
صحیح است که باید تلگراف بشود ولی مال فارس
را بچه میزان میفرمائید حکومت آنجا که چیزی
اظهاو نداشت .

رئیس - چون تلگراف کرده بود که بچه
وجه مسئولیت مالیات را قبول نمیکند .

آقامیرزا محمود - جناب حاجی امین الضرب
فرمودند که قرار این طور شده است که تمام حکام
مسئولیت را قبول نمایند و قبول هم کردند حالا
اگر بنا باشد که حاکم فارس و آذربایجان قبول
مسئولیت نکنند آن وقت سایر حکام هم بهانه
دست آورده اسباب اختلال مالیات خواهند
شد پس باید با تمامی این مسئولیت را قبول نمایند یا
استعفا بدهند .

رئیس - اعتقاد بنده مهم همین است که باید این
مسئله معلوم و معین شود که مسئولیت با کیست .

آقا ملا حسن وارث - پس این وزیر مالیه چه
وزیری است که مسئول مالیات نیست اگر از همه او
خارج است استعفا بدهد .

آقا سید حسن قهی زاده - يك تدبیری هم
باید بکار برد که اینها را نکنند چون اینجا معلوم
است که هر کس نمی خواهد يك کاری بکند استعفا
داده بیای تخت میاید و در اینجا بوسایط و وسایل
یا صدر اعظم یا وزیر دیگر می شود ولی در سایر
جا ها معمول است کسیکه استعفا میدهد از تمام شغل
دیوانی استعفا میدهد اما اینجا يك سرداری از
سرحد می آید در پای تخت ترقی می نماید پس
خوب است لاف اینها هم قرار یکنه داریم که اینطور
اشخاصی که برای ترقی استعفا میدهند دیگر نگذارند
آنها ترقی کنند و از آن شغلی که دارند تنزل بدهند
تا دیگر از آن خدمتی که دارند استعفا ندهند .

رئیس - يك مطلب دیگر هم هست که آیا
بند از هشت ماممی توانند بگویند که ما مسئول مالیات
نیستیم .

وکیل الرعایا - اگر ایران را میان صد نفر
قسمت کنند فرمانفرما بیش از همه دارد مطلب همان
است که آقا فرمودند تا حال همین طور بود که
هر کس میخواست ترقی کند می آمد بیای تخت
فرمانفرما حالا که دید قدری زحمت دارد میخواهد
باید برای وزارت و هم چنین حاکم شهر آذربایجان
اینکه وزارت داخله نتوانیم باین مقام برسند ولی

باید بکار برد که اینها را نکنند چون اینجا معلوم
است که هر کس نمی خواهد يك کاری بکند استعفا
داده بیای تخت میاید و در اینجا بوسایط و وسایل
یا صدر اعظم یا وزیر دیگر می شود ولی در سایر
جا ها معمول است کسیکه استعفا میدهد از تمام شغل
دیوانی استعفا میدهد اما اینجا يك سرداری از
سرحد می آید در پای تخت ترقی می نماید پس
خوب است لاف اینها هم قرار یکنه داریم که اینطور
اشخاصی که برای ترقی استعفا میدهند دیگر نگذارند
آنها ترقی کنند و از آن شغلی که دارند تنزل بدهند
تا دیگر از آن خدمتی که دارند استعفا ندهند .

رئیس - يك مطلب دیگر هم هست که آیا
بند از هشت ماممی توانند بگویند که ما مسئول مالیات
نیستیم .

وکیل الرعایا - اگر ایران را میان صد نفر
قسمت کنند فرمانفرما بیش از همه دارد مطلب همان
است که آقا فرمودند تا حال همین طور بود که
هر کس میخواست ترقی کند می آمد بیای تخت
فرمانفرما حالا که دید قدری زحمت دارد میخواهد
باید برای وزارت و هم چنین حاکم شهر آذربایجان
اینکه وزارت داخله نتوانیم باین مقام برسند ولی

باید بکار برد که اینها را نکنند چون اینجا معلوم
است که هر کس نمی خواهد يك کاری بکند استعفا
داده بیای تخت میاید و در اینجا بوسایط و وسایل
یا صدر اعظم یا وزیر دیگر می شود ولی در سایر
جا ها معمول است کسیکه استعفا میدهد از تمام شغل
دیوانی استعفا میدهد اما اینجا يك سرداری از
سرحد می آید در پای تخت ترقی می نماید پس
خوب است لاف اینها هم قرار یکنه داریم که اینطور
اشخاصی که برای ترقی استعفا میدهند دیگر نگذارند
آنها ترقی کنند و از آن شغلی که دارند تنزل بدهند
تا دیگر از آن خدمتی که دارند استعفا ندهند .

رئیس - يك مطلب دیگر هم هست که آیا
بند از هشت ماممی توانند بگویند که ما مسئول مالیات
نیستیم .

وکیل الرعایا - اگر ایران را میان صد نفر
قسمت کنند فرمانفرما بیش از همه دارد مطلب همان
است که آقا فرمودند تا حال همین طور بود که
هر کس میخواست ترقی کند می آمد بیای تخت
فرمانفرما حالا که دید قدری زحمت دارد میخواهد
باید برای وزارت و هم چنین حاکم شهر آذربایجان
اینکه وزارت داخله نتوانیم باین مقام برسند ولی

دیگر این اوضاع نباید سرگاز
 بماند که در میان آنها کسانی که قابلیت این
 مقام را دارند و هر گاه بخواهند استعفا بدهند باید
 از یک کارها استعفا بدهند که بعد از آن ننگند.
وکیل التجار - آن ترتیبی را که جناب حاجی
 امین الضرب گفتند خیلی مفصلاً در مجلس مطرح
 شده بود پس از مذاکرات زیاد قرار بر همین شد
 که اسامه مسئول مالیات حکم باشند در این صورت
 دیگر چطور میشود آنها خودشان را مسئول ندانند
 تا آن روزی که هستند مسئول مالیات مستند بر حسب قرار
 داد و قبولی که نمودند.

رئیس - خبر میهمان فردا وزیر داخله و وزیر
 مالیه بیاید در این باب مذاکره شود این لایحه
 ایست که از انجمن سعادت دروازه قزوین نوشته اند
 و تشواهی از برای بانک ملی جمع نموده اند قرائت
 شود (قرائت شد بدین مفاد که سعادت و نیک بختی
 ملت در تشکیل و ایجاد بانک ملی است اعضای
 این انجمن باین امر خیر از سایر انجمنها سبقت
 جستند مبلغ پنجاه هزار تومان از برای بانک ملی
 مهیا نموده که در موقع تأسیس و تشکیل آن تقدیم
 دارد و سایر انجمنها هم انشاء الله باین روش رفتار
 خواهند نمود.)

آقای میرزا ابوالحسن خان - چون صحبت
 بانک در میان آمد گفتند قرار شد مأموری از خارجه
 برای بانک بیآورند ولی راپوتی را که دیروز وزیر
 امور خارجه خوانده برای مستشاری مالیه بوده است
 اسمی از بانک نبود اگر مجلس میتواند جواب بدهد
 که این مأموریتها برای مستشاری مالیه است یا آنها
 برای مدیری بانک یا برای هر دو و الا از وزیر امور
 خارجه سؤال شود.

رئیس - از وزیر امور خارجه تحقیق شد گفت
 از برای هر دو است.

وکیل الرعایا - تا مادامیکه بانک تأسیس
 نشده است بهمان سمت در مالیه هستند پس از تشکیل
 بانک مدیر بانک هم خواهند بود.

آقای شیخ یوسف - آن زمان که وزیر مالیه سابق
 در اینجا قرار گذاشته بودند که یک نفر شخص عالم
 از فرانسه بخواهند مادامیکه بانک تشکیل نشده
 با مورات مالیه بپردازند بعد از تشکیل بانک مدیر
 بانک باشند در مواقع لازمه از برای مالیه هم معاونت
 نمایند که در حقیقت از برای بانک است.

شاهزاده اسدالله میرزا - در آن قرارداد
 که نوشته شده است بطور تعمیم و اطلاق بود نه
 فقط از برای ریاست بانک هر دو را شامل است هم
 ریاست بانک هم عمل مالیه.

صنیع الدوله - در آن کنفرانس اسم مالیه
 برده شده است در اسم بانک دستور مآخذ بلا حفظی
 ولی خوب است درست اسم برده شود.

رئیس - من هم عقیده ام همین است که باید
 تصریح کرد ملاحظه یعنی چه.

آقای سعید حسن تقی زاده - اکثر در این
 خصوص به همین عقیده هستند بلکه مخصوصاً باید
 قید شود که از برای بانک خواسته میشود.

رئیس - این نظامنامه وزارت تجارت است
 آن روز آورده بودند وقت قرائت نبود حالا دهم
 اول آن قرائت می شود تا چاپ شود بجهت داده
 ملاحظه نمایند.

آقای سعید حسن تقی زاده - مکرر گفته ام

کدر هرگز تکمیل است که این مجلس آنچه وظیفه
 اوست بعمل نمی آورد و باید از این بیخه داخل آن
 رشته خوریم که مجلس بشیر از قرائت قوانین و نظامنامه
 ها و مکتوبی اگر باشد با حضور وزیر مسئولان
 بپسز دیگر مشغول نشود هر مجلسی که بدون قرائت
 نظامنامه و حضور وزیر مسئول باشد آخرش بی نتیجه
 خواهد بود (گفتند صحیح است) شروع قرائت
 قانون وزارت تجارت شد و دهم اول آن تا آخر
 قرائت شد.

اسدالله میرزا - قانونی از این لازم تر
 داشتیم که عدلیه باشد و خیلی بیشتر از این هم
 فرستاده شده است.

رئیس - بلی آن چون خیلی مفصل بود این
 مختصر گفتیم این را مقدم بداریم بگذرد.

وکیل التجار - قانون وزارت عدلیه را بنا
 شد کمیسیون فراهم شود که قبل از وقت به بیند.

آقای سعید حسین - اشخاصی که معین شدند
 اسمی ایشان در دفتر ضبط است بخواهند معلوم می
 شود همان اشخاص مشغول کار شوند.

محقق الدوله - بلی منتحب شدند از جمله
 آنها آقای حاجی سید نصرالله است خودشان
 می دانند.

حاجی سید نصرالله - بلی يك کمیسیونی
 برای عدلیه معین شده بود ام از این که از برای
 قانون باشد باقی آن هر کاریکه راجع به عدلیه است ما هم
 چند روزی مشغول بودیم ولی دیدیم که از برای قانون
 اسباب و کتاب لازم دارد و هیچ موجود نیست لهذا
 ما هم داخل رشته نشدیم.

حاجی امین الضرب - پس شما کویا آن
 نظامنامه عدلیه را ملاحظه نکردید.

حاجی سید نصرالله - خیر او را ندیدیم و آن
 وقت نظامنامه نبود.

حاجی امین الضرب - پس همانرا چاپ
 غلط کنند بدهند بویلا و کمیسیون هم مشغول کار
 شود منافاتی ندارد.

رئیس - آخر برای مجلس چیست که اول چاپ
 شود با اول بکمیسیون برود.

آقای سعید حسین - اول چاپ شود بعد کمیسیون
 هم نظر خودش را بنماید.

آقای میرزا محمود - چون قانون عدلیه
 اکثر راجع بشرح است شاید بعضی عبارات باشد
 که صحیح نباشد پس اشاعه آن بطور غلط هم خوب
 نیست قرار بشود که قبل از طبع در کمیسیون تصحیح
 شده بعد چاپ شود.

رئیس - چه میگویند
اسدالله میرزا - گمان این است که يك ملاحظه
 در کمیسیون بشود خیلی خوب است.

آقای سعید مهدی - در يك هفته قبل که قانون
 اساسی تمام شد گفتند بعد از آن قانون عدلیه خوانده
 شود بنده در آن وقت عرض کردم که از همه مهم تر
 فلما اینست که قرائت در دادن حقوق مردم بشود که
 اغلب پریشان ذبی چیزند حالا هم عرض میکنم که
 اگر حقوق آنها تا این چند روز نرسد خیلی اسباب
 زحمت است و زیاد بر آنها سخت میکند باید فکری
 درباره آنها بشود.

رئیس - مذاکره این مطلب شده است و
 از حقوق یا و اساله تومانی پنجاه هزار داده میشود قرارداد

که جناب حاجی امین الضرب بدهند دیگر همین دوروزه
 شروع بدادن میشود آسوده باشند و از برای مذاکره
 فردا آن دوسه ماده که از قانون وزارت داخله مانده
 با قانون اظهارات انشاء الله خوانده شود و تمام بشود.
آقای شیخ حسین - سابقاً در این جا يك لایحه
 قانونی در باب رشوه نوشته شد و در بار فرستاده بعضی
 چیزها هم برای اضافه کردند بعد معلوم شد که آن
 لایحه چه شد.

رئیس - حالا باینها که مشغولیم زودتر تمام
 شود تا باینها برسیم.

حاج امام جمعه - قانون وزارت داخله
 خیلی مهم است و باید زودتر ختم شود آندو ماده
 که مانده است خوبست چند نفر از آقایان حاضر
 شوند پیش از وقت يك نظر دقتی در او بشود بعد بیاید
 به مجلس چون مطالب علمی و راجع بشرح است

رئیس - می خواهم شب باشد یا فردا پیش
 از وقت مجلس چند نفر حاضر بشوند دقتی کنند.

حاج امام جمعه - کمیسیونی باشد از چند
 نفر و کلای اهل علم که يك وقت نظری بشود.
 (بعد چند نفر را معین کرده که شب بعد از انتظار
 بیایند و آنچه لازم دقت است بعمل آورده تا فردا در
 مجلس قرائت تصحیح شود.)

(مجلس ختم شد)

مذاکرات روز یکشنبه رمضان
دارالشوری ملی
 خلاصه مذاکرات روز شنبه را آقای میرزا طاهر
 قرائت کردند.

رئیس - کارهای جناب محتشم السلطنه تمام
 شده چیزی ناقص ندارند جناب وزیر امور خارجه
 کارهای ایشان را تمام کرده اند و باید بروند.

آقای میرزا ابوالحسن خان - از جناب وزیر
 خارجه بعضی سئوالات داشتم.

رئیس - - باشد برای فردا (ودر این موقع
 جنابان وزیر امور خارجه و محتشم السلطنه رفتند و
 رئیس شرحی در خصوص و کلاسیکه در سر ساعت
 مقرر حاضر نمی شوند تقریر نمودند که باین
 ترتیب صحیح نیست اگر در حقیقت و کالت را قبول کردید
 باید در این اطاق بتکلیف و کالت رفتار نمایند چه
 چیست که جمعی از محترمین در ساعت چهار حاضر
 می شوند و در اینجا معطل می مانند دیگران حاضر
 نمی شوند و در باب آندو ماده از نظامنامه وزارت
 داخله چون نظامنامه در پیش کتاب بود دیشب آقایان
 آمده بودند نتیجه حاصل نگردید و فردا قرائت است
 جناب محتشم السلطنه با حضور جناب وزیر داخله و
 وزیر امور خارجه صحبت نمایند و آقایان و کلای
 آذربایجان هم باشند تا در این خصوص گفتگو نمایند.

دیروز چون از باب مالیات مذاکره به میان
 آمد مخصوصاً از فاسد و تریز قرارداد که وزیر
 داخله و وزیر مالیه حضور بهم رسانند اکنون آمده اند)

حسین علیخان - حکام مشغول وزیر داخله
 هستند یا مشغول وزیر مالیه اگر مشغول هستند دیگر
 چرا رجوع به مجلس میکنند پس وزراء برای چه
 هستند آنها باید این کارها را مرتب نمایند و نگذارند
 مالیات سوخت شود.

وزیر مالیه - بنده بیست روز است که وزیر
 مالیه شده ام نه حکام را بنده معین کرده و نه مالیات
 را به آنها واگذار نموده ام بنده آنچه که لازم آمد
 وجهه بوده بعمل آورده و میآورم حالا اگر مالیات